

Хмельницька обласна рада
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Гуманітарний факультет

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ**

збірник наукових праць студентської молоді

Випуск II

Хмельницький 2022

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875

ББК 74.489.4

А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 21 грудня 2022 року, протокол №5

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді : збірник наукових праць студентської молоді / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець. Хмельницький : ХГПА, 2022. Вип. II. 144 с.

Рецензенти:

Бучківська Г.В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Івахова К.П. – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та методики музичної освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

©Циганюк Л.І., 2022
©Качуринець Л.В., 2022

ЗМІСТ

ОСВІТА

Кейс-технологія в сучасному освітньому просторі

Олександра Цісарук.5

МИСТЕЦТВО

Історична парадигма середньовічних вокально-виконавських методів артиста-вокаліста

Теодор Бадарла......11

Етапи підготовки до сценічного виступу виконавців на фортепіано

Богдан Богданевич......14

Створення художнього образу музичного твору засобами колористичних прийомів гри на гітарі

Олексій Брила......20

Розвиток сприймання поліфонічної музики дітьми молодшого шкільного віку в процесі співу

Юлія Валькова...... 25

Підготовка студентів-інструменталістів до гри в оркестровому класі

Роман Воробель......29

Створення художньо-сценічного образу вокального твору та його практичне втілення у концертній діяльності

Анастасія Гайчук......33

Основні етапи та методи роботи над гамами студентів-трубачів

Андрій Гнатюк......37

Особливості розвитку музичної пам'яті музиканта-виконавця

Марія Голюк......43

Виникнення та розвиток витинанки як виду декоративно-прикладного мистецтва

Софія Греськова......48

До проблеми звуковидобування на шестиструнній класичній гітарі

Анастасія Дідик......53

Еволюція труби як оркестрового інструменту в європейській музиці

Давід Доманський......58

Етапи роботи над музичним твором в класі ОМІ (труба)

Віталій Дондиль......63

Вокально-виконавський стиль «Bel canto» у музичній культурі Італії XVII-XIX століття

Микола Думський, Люція Циганюк......67

Специфіка, сутність та особливості вокальної підготовки майбутніх викладачів-вокалістів

Вікторія Захарчук......72

Сергій Качуринець: хореографічні грані творчості	
Марія Каленська	78
Читання з аркуша як важлива складова виконавського розвитку майбутнього музиканта-баяніста	
Роман Колісник	83
«Мелодія» у сторінках творчості композиторів	
Маргарита Лімбах, Люція Циганюк	88
Вокальна школа Валерія Висоцького	
Ірина Лобиня, Анна Озимовська	97
Використання тромбону в творчості композиторів романтиків	
Михайло Ляшук	101
Фортепіанні мініатюри Яна Сібеліуса	
Ксенія Майструк	106
Внесок українських композиторів у розвиток педагогічного репертуару для класичної гітари	
Богдан Михайлов	110
Експериментальна флейта у музиці ХХ століття	
Марія Мороз	113
Диригентсько-хорова практика Ігоря Цмура в мистецько-освітньому просторі Хмельниччини	
Ольга Прохоренко, Лілія Качуринець	121
 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
Підготовка до вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в стилі НУШ	
Іванна Базиняк	128
Визначення наративу та його характеристик	
Юлія Єфіміщева, Марина Бабічева	136
 СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ	
Державний історико-культурний заповідник «Меджибіж» як туристична локація	
Анастасія Петрашук	141

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ПІДГОТОВКА ДО ВИВЧЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В СТИЛІ НУШ

Іванна Базиняк,

студентка II курсу спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

науковий керівник:

доцент кафедри суспільних дисциплін,

кандидат філософських наук, доцент

Галина Гамрецька

У статті висвітлено підготовку майбутнього вчителя в контексті реалізації концепції Нової української школи та Державного стандарту базової середньої освіти.

Ключові слова: *концепція Нової української школи, громадянська та історична галузь, майбутній вчитель історії, Weekly – 10.*

Освіта в наш час не стоїть на місці, розвивається і виходить на новий рівень. Тому у 2018 році розпочалася реалізація концепції Нової Української Школи (НУШ). Нова українська школа – це реформа Міністерства освіти і науки, головна мета якої – створити школу, в якій буде приємно і комфортно навчатись і яка надасть учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

Концепція Нової української школи простою мовою пояснює ідеологію змін, що закладені в Законі України «Про освіту». Мета цього документу – зацікавити ідеєю реформування освіти та долучити до широкого суспільного діалогу батьків, вчителів, організації, місцеві органи влади.

Затверджена концепція Нової української школи, підтримана усіма зацікавленими сторонами, потрібна для того, щоб сформувавши чітке уявлення про мету шкільної реформи, її кінцевий результат та сформувавши програму дій. Так, презентована концепція містить в собі як чіткі програмні моменти (наприклад, перехід до 12-річної шкільної освіти, структурний поділ школи-12-річки на 3 рівні), так і ціннісні, філософські поняття – орієнтацію виховного процесу в школі на загальнолюдські цінності, до яких відносяться: гідність, чесність, справедливість, повага до життя, повага до себе та інших людей, повага до прав людини, свобода, демократія, культурне розмаїття, патріотизм, повага до рідної мови, турбота про довкілля, солідарність, відповідальність.

Відповідно до презентованої концепції формулу Нової української школи складатимуть 8 базових компонентів:

- Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.
- Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.
- Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
- Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
- Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
- Нова структура школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
- Децентралізація та ефективне управління, які нададуть школі реальну автономію.
- Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечить рівний доступ усіх дітей до якісної освіти, незалежно від їх місця проживання, матеріального стану родини тощо.

1 вересня 2022 року п'ятикласники розпочали навчання в стилі НУШ. Тобто на рівні базової середньої освіти також почалися зміни. Як зазначено в

Державному стандарті, метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Кінцевим результатом НУШ є випускник, для якого характерні такі якості: цілісна особистість, здатна до критичного мислення; патріот з активною життєвою позицією та інноватор, який спроможний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Формування цих якостей мають забезпечувати всі освітні галузі, в тому числі – громадянська та історична (ГІО). Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції.

Вивчення громадянської та історичної освітньої галузі має забезпечити обов'язкові результати навчання учнів. Згідно цих вимог, учень:

- мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства;
- мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;

- мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання;
- мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;
- усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації;
- дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Я впевнена, що школярі, пройшовши початкову школу, в класах адаптаційного циклу базової середньої освіти потребують підтримки їхнього пізнавального та емоційного інтересу. Саме це є запорукою успішного навчання учнів далі. Це вплине на подальше життя, не тільки на 7-9 клас, а також на навчання в закладах вищої освіти. Дуже важливо, щоб в них залишився живий інтерес до світу, до минулого, до сучасності, до того як влаштоване суспільство та до самих себе, як членів громади та як членів українського суспільства, а також розвитку м'яких та твердих навичок.

Підготовка майбутнього вчителя до вивчення громадянської та історично освітньої галузі здійснюється на заняттях з фахової методики, під час педагогічної практики, а також за допомогою неформальної освіти – через участь у вебінарах та науково-практичних семінарах.

Практичним орієнтиром у підготовці до викладання історії в класах НУШ є авторська методика Weekly – 10 (щотижневі – 10). Її розробники – творча група вчителів історії Хмельниччини, яку очолила викладач ХОППО Кенц Галина

Іванівна. Для ознайомлення з цією методикою в рамках освітнього компонента «Шкільний курс історії та методика навчання» були проведені гостьові лекції та організовані практичні заняття. Згідно цієї методичної системи, щотижневими обов'язковими активностями п'ятикласників є таке:

- читання, слухання,
- візуалізація,
- робота з поняттями,
- письмо,
- гра,
- робота в команді,
- створення творчого продукту (творчість),
- рефлексія,
- турбота про здоров'я,
- самостійна робота.

Під час організації цих активностей учні мають постійно закріплювати елементарні знання про ідентичність, про суспільні взаємовідносини, про процес історичного пізнання. Дуже є важлива робота з інформацією не тільки читання з розумінням, а і вмінням, наприклад, переводити інформацію з одного виду в інший, наприклад з таблиці в текст, з тексту в діаграму тощо.

Також дуже важливо сформувати власне ставлення до світу. Саме цим і займається громадянська освіта. Це все відображено в групах обов'язкових результатах навчання, а саме історико-хронологічне мислення, геопросторе, системне, кретичне мисленнях, усвідомлення власної гідності та дотримання демократичних принципів. Можна побачити, що ключовим є слово мислення і багато уваги приділяється розвитку саме громадянина України.

На мою думку, 10-12 років – це якраз той період, коли для дітей дуже важливим є формування уявлення про себе як громадянина. Я вважаю, що освітній процес потрібно будувати таким чином, щоб ці всі знання подавалися поступово,

дозовано, дотримуючись принципу наступності. Інтегровані курси ГІО у 5 класі мають органічно продовжувати зміст, започаткований у початковій школі в рамках предмету «Я досліджую світ».

Ще однією, на мою думку, важливою особливістю ГІО є група обов'язкових результатів, які реалізуються не в рамках підручника, а за рахунок організації шкільного життя. В підручниках можуть писатись хороші та правильні слова про толерантність, про демократію чи про академічну доброчесність, але діти виховуються не на тому, що ми кажемо, а на тому що ми робимо. Тобто такі якості як гідність, спроможність до взаємонавчання, взаємодія з людьми з відмінними ідеями та цінностями формуються в середовищі. Тому вчитель історії повинен вміти організувати шкільне середовище. Також багато що залежить від батьків, дорослих, які дотримуються певних цінностей в своєму житті, тим самим вона транслюють їх дітям і таким чином відбувається виховання дітей.

Слід зазначити, що Державний стандарт базової середньої освіти дає велику академічну свободу вчителю у виборі тієї історії, тих тем, на які він/вона хоче звернути більшу увагу, навчити дітей певних понять. Наприклад, якщо я захочу написати власну програму на основі стандарту, то я буду мати такі орієнтири для наповнення програми як-от: людина і світ, людина і суспільство, людина і влада тощо. Розкривати ж ці теми можна, виходячи з власної позиції. Допомогти зорієнтуватися у багатьох проблемах можуть ресурси, які пропонують спікери під час проведення вебінарів, семінарів, а також мережа Інтернет, наприклад, як мотивувати учнів під час дистанційного читання, як вивчати історію країни-агресора, як вивчати чутливі теми тощо.

Під час першої педагогічної (ознайомлювальної) практики, у змісті якої обов'язковим компонентом була організація ігрової діяльності, ми мали можливість удосконалювати навички проведення ігор в класах НУШ за допомогою різних онлайн-ресурсів. Наприклад, під час вивчення теми «Людина в державі» мною було проведено гру під назвою «Наші права та обов'язки». Для проведення

гри учні в класі були об'єднані в дві групи. Кожна група отримала завдання створити колаж «Права та обов'язки учнів нашого класу», а також презентувати свої напрацювання перед класом. Із результатів праці двох команд учні створювали «Конституцію класу». Важливу роль у підготовці цього фрагменту зіграла професійна консультація вчительки історії та перегляд вебінарів на цю тему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вебінари з громадянської освіти. URL: https://igorgusakov.blogspot.com/p/blog-page_13.html?m=1
2. Вебінар «П'ятий клас і НУШ для вас: Історія і громадянська освіта... » URL: https://youtu.be/i_0SxmuXhl0
3. ВІДПОВІДІ НА ПОШИРЕНІ ЗАПИТАННЯ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti/vidpovidi-na-poshireni-zapitannya-shodo-derzhavnogo-standartu-bazovoyi-serednoyi-osviti>
4. Державні сайти України. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
5. Ефективне використання онлайн-ресурсів у навчанні «Громадянської освіти» та «Захисту України» URL: <https://umity.in.ua/course/?id=113124>
6. НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
7. Нова Українська Школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: https://oplatforma.com.ua/files/articles/2365/Koncepcija_Nova_ukrainska_shkola_MON_2016_Pedrada.pdf

8. НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ URL:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. НУШ у 5 класі: інновації та особливості. URL:
<https://naurok.com.ua/post/zustrichaemo-reformu-nush-u-5-klasi-innovaci-ta-osoblivosti>
10. Огляд і розбір Держстандарту громадянської та історичної освітньої галузі URL: <https://naurok.com.ua/post/oglyad-i-rozbir-derzhstandartu-gromadyansko-ta-istorichno-osvitno-galuzi>
11. Що таке концепція Нової української школи? URL:
<http://osvita.ua/school/52304/>